

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 21.12.2006
KOM(2006) 857 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Tööhõive maapiirkondades: tööhõive ühtlustamine

{SEK(2006) 1772}

1. SISSEJUHATUS

2000. aasta Lissaboni kohtumisel seadis Euroopa Ülemkogu 1997. aastal algatatud Euroopa tööhõivestrateegia eesmärgiks täieliku tööhõive ja keskmise tähtajaga sihiks 70%-lise tööhõive määra aastaks 2010. Selle protsessi osana koostas põllumajandusministrite nõukogu 2003. aasta juulis ühise lõppotsuse „Tööhõive maapiirkondades Euroopa tööhõivestrateegia raames“. Põllumajandusministrite nõukogu tõi esile maapiirkondade tööhõive mitmeid probleeme tulevikus, nagu põllumajanduses hõivatud rahvastikuosa vananemine, noorte ja naiste osalemine maamajanduses, Euroopa Liidu laienemine ning uuendatud ühise põllumajanduspoliitika kohane üleminek toodangu toetamiselt tootjate toetamisele. Põllumajandusministrite nõukogu kutsus komisjoni üles põhjalikult hindama tööhõive väljavaateid maapiirkondades ja algatama arutelu maapiirkondade jaoks statistiliste vahendite loomise kohta.

2. ÜHINE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA, MAAELU ARENG JA TÖÖHÕIVE KUI ELI PRIORITEET

2. veebruaril 2005 tegi komisjon ettepaneku uuesti käivitada Lissaboni strateegia ning keskenduda kahele peamisele ülesandele – saavutada tugevam ja kestmajanduskasv ning luua rohkem ja paremaid töökohti¹. Euroopa tööhõivestrateegia kohaselt tuleb tõsta töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet ning suurendada parema hariduse ja oskustaseme saavutamiseks investeringuid inimkapitali. Euroopa Ülemkogu kehtestas juhtpõhimõtted – turud ja maaelu areng –, mille alusel tugineb ühine põllumajanduspoliitika toetab Lissaboni strateegiat, 2001. aastal Göteborgis ja kinnitas neid Lissaboni strateegia järel dustes Thessalonikis 2003. aasta juunis – *tugev majandusareng peab käima käsikäes loodusvarade säästva kasutamisega*. Seda kinnitati veelkord ELi uuendatud säästva arengu strateegias, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 16. juunil 2006.

Uus ühine põllumajanduspoliitika põhineb sellisel turupoliitikal, milles sekkumine kujutab endast turvaabinõu ja sissetulekud stabiliseeritakse nõuete täitmise puhul toodanguga sidumata abi kaudu, ning tugeval maaelu arengu poliitikal, mis on suunatud töökohtade loomisele, majanduskasvule ja säästvale arengule. Ühenduse maaelu arengu strateegiasuunistes määratakse kindlaks need valdkonnad, mis on ELi uuendatud säästva arengu strateegiaga ning majanduskasvu ja tööhõivet käsitleva Lissaboni strateegiaga seotud ajavahemiku 2007–2013 prioriteetide saavutamise võtmeks.

3. TÖÖHÕIVE ERINEVUSED

Euroopa maapiirkonnad on oma elanikkonna, demograafia, majandus- ja sotsiaalstruktuuride ning tööturgude osas mitmekesised. Selline mitmekesisus on osa nende rikkusest. Sellele vaatamata on paljudel Euroopa maapiirkondadel ühine mure – nad on kvaliteetsete ja püsivate töökohtade loomisel linnapiirkondadest maha jäänud.

---

¹ KOM (2005) 24.

3.1. Maapiirkondade iseloomulikud tunnused

Rahvastikutiheduse põhjal hõlmavad maapiirkonnad 93% EL 27 territooriumist. 20% elanikest elab valdavalt maapiirkondades ja 38% piirkondades, millest olulise osa moodustab maapiirkond². Maapiirkonnad toodavad 45% EL 27 kogulisandväärtusest ja annavad 53% töökohtadest, kuid kipuvad valdavalt linnapiirkondadest kalduvad maha jääma. EL 27-s ületab valdavalt linnapiirkondade sissetulek elaniku kohta peaaegu kahekordselt valdavalt maapiirkondade sissetulekut elaniku kohta. Madalate sissetulekute tõttu on raske oskustöötajaid palgata ja tööl hoida. See vahe kajastub ka muudes põhinäitajates (vt lisa).

Muutuv demograafiline olukord

Maaelanikkonna osa kogu ELi rahvastikus on viimastel kümnenditel püsinud võrdlemisi muutumatu. Selline suhteline stabiilsus üldtasandil varjab aga märkimisväärseid liikmesriikide siseseid ja vahelisi erinevusi ning viimase 15 aasta jooksul piirkondlikul tasandil toimunud olulisi demograafilisi arenguid.

Euroopas toimub kaks ulatuslikku demograafilist muutust: pikka aega kestnud linnastumine, mille puhul elanikkond ja majandustegevus koondub äärepoolsematest maapiirkondadest linnapiirkondadesse ja linnalähedastesse piirkondadesse, ning hiljutisem, niinimetatud vastulinnastumine ehk liikumine linnapiirkondadest linnalähedastesse piirkondadesse (mis on võimalik tänu uutele transpordi- ning side- ja infotehnoloogia infrastruktuuridele), millele avaldab kasvavat survet linnastunud elustiil. Selle tulemusel kujutavad valdavalt maapiirkondade linnalähedased osad endast kasvupiirkonda, mille majandusstruktuur sarnaneb üha enam linnapiirkondade omaga. Valdavalt maapiirkondades, eriti ELi äärepoolsemates piirkondades aga vastupidiselt väheneb endiselt nii elanikkond kui ka majandustegevus³.

Vanuselise koosseisu alusel võib maapiirkondade rahvastiku vananemist täheldada kõige enam märke lõunapoolsetes liikmesriikides. Soolise koosseisu osas on siis olulisimaks suundumuseks meeste arvu kasv Põhjamaade hõredalt asustatud maapiirkondades ja uute liikmesriikide vähemarenenud maapiirkondades, mis on tingitud nooremate naiste väljarändesuundumusest⁴.

Madalam tööhõive määr ja kõrgem tööpuuduse tase

Ajavahemikul 1996–2001 kasvas tööhõive EL 25s kõige kiiremini linnapiirkondades. Tööhõive määr valdavalt linnapiirkondades kasvas 3,6%, võrreldes 1,9%-ga valdavalt maapiirkondades. See viitab linna- ja maapiirkondade vahelise tööhõive määra

---

² See maapiirkondade määratlus sätestati nõukogu 20. veebruari 2006. aasta otsuses 2006/144/EÜ ühenduse maaelu arengu strateegiasuuniste kohta (programmiperiood 2007–2013). OECD määratleb piirkondi valdavalt maapiirkondade, piirkondade, millest olulise osa moodustab maapiirkond, või valdavalt linnapiirkondadena rahvastikutiheduse alusel ja see põhineb maa-asulates (st vähem kui 150 elaniku km² kohta) elava elanikkonna osal teatavas statistiliste territoriaaljaotuste nomenklatuuri (NUTS) II või III piirkonnas. Vt laiendatud mõju hindamine (SEK (2004) 931 ja SEK (2005) 914). Need 1284 piirkonda, mis EL 27-s NUTS III alla kuuluvad, on kõnealuse kolme maa- ja linnapiirkondade kategooria vahel enam-vähem võrdselt jagunenud. Praegu töötab komisjon välja alternatiivseid määratlusi, mis kajastaksid paremini piirkondade, millest olulise osa moodustab maapiirkond, sealhulgas linnalähedaste piirkondade mitmekesisust.

³ Uuring tööhõive kohta maapiirkondades (Study on Employment in Rural Areas – SERA), lk 214, http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fr.htm

⁴ SERA, lk 34.

erinevuse suurenemisele⁵. 2004. aastal oli EL 27s tööhõive määr valdavalt linnapiirkondades (64,7%) ligi 5% kõrgem kui valdavalt maapiirkondades (60,1%). Siiski tuleks rõhutada maapiirkondade vahelisi erinevusi. Mõnes maapiirkonnas, eriti linnalähedastes maapiirkondades, on tööhõive OECD riikide üldise suundumusega kooskõlas oluliselt kasvanud⁶. Allpiirkondlikul tasandil võivad suundumused piirkondliku tasandi suundumustest oluliselt erineda, nimelt seal, kus põllumajanduse töajõud leiab tööd turulinnades ja suuremates külates.

Tööpuudus maapiirkondades on tavaliselt märkimisväärselt kõrgem kui linnapiirkondades. Linnade ja maakohtade vahelised erinevused on eriti ilmsed riikides, kus tööpuudus on kõrge. Pikaajaline tööpuudus on suhteliselt suur üksnes piirkondades, millest olulise osa moodustab maapiirkond, mis võib viidata madala sissetulekuga rühmade kasvavale tõrjutusele. Hinnanguliselt kannatab maapiirkondades nn varjatud tööpuuduse all (mis hõlmab vaeghõivatud põllumajandustootjaid ja -töötajaid) tõenäoliselt ligikaudu viis miljonit inimest.

Teenindussektori aeglasem areng

Teenindussektor on Euroopa maapiirkondades suurim tööandja, kuid võrreldes linnapiirkondadega on see seal väiksem ja tavaliselt domineerib seal avalik sektor. See on tingitud erateenindusettevõtete vähesusest; erateenindusettevõtted asuvad peamiselt linnades. 2002. aastal moodustasid teenindussektori töökohad vastavalt 57% valdavalt maapiirkondades ja 65% piirkondades, millest olulise osa moodustab maapiirkond, võrreldes 75%-ga valdavalt linnapiirkondades. See kajastub aeglasemas üleminekus teadmistepõhise majanduse ümber koondunud tegevusvaldkondadele.

Oskused ja inimkapital

Oskuste tase ja inimkapitali kvaliteet on maapiirkondades harilikult madalamad kui linnapiirkondades. Paljudes liikmesriikides on alg- või põhiharidusest kõrgem haridustase levinum linnapiirkondades. Linnapiirkondades on ligi 20% täiskasvanud elanikest kolmanda taseme haridus, samas kui maapiirkondades on see näitaja üksnes ligi 15%⁷. Kõrgema hariduse võimaldamise tulemuseks võib sageli olla haritud inimeste ümberasumine maapiirkondadest linnapiirkondadesse, kuhu nad jäävad pärast õpingute lõpetamist paremate töövõimaluste tõttu.

Naiste ja noorte vähesed võimalused

Naiste ja noorte olukord maapiirkondades on endiselt ebakindel, mistõttu majanduslikult aktiivsetesse vanuserühmadesse kuuluvad naised ja noorukid lahkuvad tihti maapiirkondadest. Mõnes maapiirkonnas takistavad tööturule pääsemist või oskuste täiendamist koolituse infrastruktuuri ja sobilike lapsehoidmise võimaluste puudumine. Maapiirkondades kaldub naiste ja noorte tööpuuduse tase olema suhteliselt kõrge. Maapiirkondades oli naiste tööpuuduse tase 10,6%, samas kui meeste tööpuuduse puhul oli see madalam – 7,9%. Linnapiirkondades oli naiste (6,8%) ja meeste (6,2%) tööpuuduse tase ühtlasem. Noorte tööpuudus oli märkimisväärselt kõrgem nii valdavalt maapiirkondades kui ka piirkondades, millest

---

⁵ SERA, lk 44.

⁶ OECD 2006. Ülevaated maapoliitikast. Maaelu uus paradigma. POLIITIKA JA VALITSEMINE, lk 27.

⁷ SERA, lk 133.

olulise osa moodustab maapiirkond – vastavalt 17,6% ja 16% –, võrrelduna 11%-ga linnapiirkondades.⁸

3.2. Põllumajanduse osa

Enamikus maapiirkondades annab primaarsektor vähem kui 10% kõigist töökohtadest. Kolmandikus maapiirkondades on selle osa alla 5% (EL 25 ligikaudne keskmine). Mõnes maapiirkonnas aga, eriti ELi ida- ja lõunapoolsetes osades, on selle osa üle 25%. Veelgi enam, enamikus valdavalt maapiirkondades on põllumajanduse tootlikkus oluliselt madalam⁹.

Üldiselt on uute liikmesriikide põllumajandussektori integreerimine ühisesse põllumajanduspoliitikasse, eriti sisetulekute osas toimunud sujuvalt ja positiivselt. Nagu ka ELi muudes osades, on põllumajanduse edukas kohandamine võti põllumajandussektori konkurentsivõime ja keskkonnaalase säästlikkuse parandamiseks ning sellega seotud majandusvaldkondades töökohtade loomiseks ja majanduskasvu stimuleerimiseks.

EL 25s on praegu vähem kui 10% põllumajandusettevõtjaist nooremad kui 35 aastat ja rohkem kui 24% on vanemad kui 65 aastat. Ajavahemikul 2000–2005 kaotas EL 25 põllumajandus töajõudu peamiselt parimas tööeas vanuserühma (25–54), seejärel noorte töötajate (15–24) ja alles siis vanemaealiste töötajate (55–64) arvelt. Üha väiksem arv noori põllumajanduses võib tekitada erilisi raskusi põlvkondade vahetuse seisukohast.

Põllumajandustootjate koolitustase on liikmesriigiti väga erinev. Vajalike oskuste puudumise tõttu ei ole paljudel põllumajandustootjatel võimalik kasu saada uue keskkonna potentsiaalst, mis hõlmab innovatsiooni, keskkonnaalaste teenuste osutamist, mitmekesistamist ning kohalike teenuste ja bioenergia tootmise väljatöötamist.

Põllumajandusministrite nõukogu rõhutas vajadust edendada uurimis- ja arendustegevust, kutseõpet, nõuandeteenuseid ja uuenduslikkust ning inimkapitali.¹⁰

3.3. Ühise põllumajanduspoliitika reformi ja maaelu arengupoliitika mõju

Peamised põllumajandussektori tööjõu kohandamist määravad tegurid on tehnoloogia muutused, kapitalitulu ning põllumajandustöötajate suhteline töötasu võrreldes muude sektoritega. Ühise põllumajanduspoliitika viimase kahekümne aasta järjestikuste reformide ajal on põllumajandussektorist lahkunud töötajate arv olnud enam-vähem püsiv, ligikaudu 2–3% aastas. Selle ajavahemiku vältel vähenenud hinnatoetuste hüvitamiseks kehtestatud otsetoetustega tagati selle ümberkorraldusprotsessi läbiviimine sotsiaalselt vastuvõetaval viisil. Ilma otsetoetusteta oleks paljudel Euroopa maapiirkondadel olnud tõsiseid majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaprobleeme. Maaelu arengul on olnud tähtis osa mitmete maapiirkondade rahvaarvu vähenemise ja maa kasutamata jätmise vältimisel.

---

⁸ SERA, lk 47–48.

⁹ Allikas: Maaelu areng Euroopa Liidus. Statistika- ja majandusandmed. Aruanne 2006, http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fr.htm

¹⁰ Põllumajandusministrite nõukogu mitteametlik kohtumine, Krems 2006.

Tõenäoliselt ei tohiks ühise põllumajanduspoliitika 2003. aasta reformiga kehtestatud toodanguga sidumata abi tööhõivele erilist mõju avaldada. Tootmisstruktuuride kohandamist tasakaalustab kapitali ja maa tõhusam kasutamine, mille tulemuseks on majanduslikult jätkusuutlikum tegevus. Eeldatakse, et suurem turule orienteeritus loob põllumajandustootjatele nii põllumajanduse kui ka muu tegevuse mitmekesistamise kaudu uusi sissetulekuallikaid.

Tõendid viitavad sellele, et põllumajandussektori kohandamist ja selle mõju tööhõivele on õnnestunud osaliselt leevendada uute tööhõive võimaluste loomisega põllumajandusettevõtetes või sellega, et osalise tööajaga töö põllumajandusettevõtetes ühitatakse mujal töötamisega. Selle protsessi täiendamise ja toetamise vahenditeks on olnud maaelu arendamise meetmed, mille tulemusel on loodud või säilitatud märkimisväärne arv töökohti.

Hinnangute põhjal peetakse töökohtade loomiseks põllumajandusettevõttesse tehtud investeeringuid, koolitust, metsandusmeetmeid ning maapiirkondade kohanemist ja arengut edendavaid meetmeid üldplaanis tõhusaks. Üldiselt aitasid põllumajandusettevõttesse tehtud investeeringud suurema tootlikkuse kaudu kaasa töökohtade säilitamisele, samas kui majanduslikule mitmekesistamisele suunatud meetmed aitasid rohkem kaasa uute töökohtade loomisele.

Kuigi ELi tasandi kohta on vähe kvantitatiivseid hinnanguid, on oletatud, et algatuse Leader II käigus on loodud või säilitatud Euroopa maapiirkondades kuni 100 000 töökohta (sotsiaal- ja tervishoiuteenuste, maastikukaitse ja kultuuripärandi valdkonnas). Pooltel kõnealustest töökohtadest töötavad naised. Maaelu mitmekesistamise meetmete abil on olnud võimalik säilitada palju põllumajandussektori töökohti ning samas on loodud ajutisi töökohti keskkonnavalase tegevuse ja külade uuendamise valdkonnas.

Siiski moodustavad väljaspool põllumajandust töökohtade loomisele ja tegevuse mitmekesistamisele suunatud meetmed programmidest endiselt suhteliselt väikese osa. Hinnangute põhjal on meetmed, millega otseselt või kaudselt on loodud töökohti väljaspool põllumajandus- ja esmatöötlussektorit, moodustanud ajavahemikul 2000–2006 üksnes ligi 10% EL 15 tavaprogrammidest. See näitab, et uuel perioodil on maaelu arendamise programmide täiustamisel palju arenguruumi.

4. MAAPIIRKONDADE PROBLEEMID

Euroopa maapiirkonnad on mitmekesised ja nende hulka kuuluvad mitmed juhtivad piirkonnad. Mõnel maapiirkonnal, eriti äärepoolsematel, inimtühjematel piirkondadel või piirkondadel, mis sõltuvad peamiselt põllumajandusest, tekib tulevastel aastatel majanduskasvu, töökohtade ja jätkusuutlikkuse osas erilisi raskusi. Need on järgmised:

- väiksemad sissetulekud;
- ebasoodus demograafiline olukord;
- madalam tööhõive määr ja kõrgem tööpuuduse tase;
- teenindussektori aeglasem areng;
- oskuste ja inimkapitaliga seotud puudused;
- vähe võimalusi naistele ja noortele;

- vajalike oskuste puudumine põllumajandussektori ja toiduainetööstuse mõnes osas.

Peale selle tähendab Euroopa põllumajanduse jätkuv ümberkorraldamine ja moderniseerimine paljudele maapiirkondadele rasket koormat. Praegusi suundumusi arvestades võib eeldada, et 2014. aastaks on EL- 5-s sellest sektorist lahkunud ligikaudu 2 miljonit täistööajaga töötajat. Lisaks sellele võib sektorist potentsiaalselt lahkuda 1–2 miljonit täistööajaga töötajat kümnes uues liikmesriigis ning 1–2 miljonit töötajat Bulgaarias ja Rumeenias.¹¹ Sellele tuleb lisada ligikaudu 5 miljonit varjatud tööpuuduse all kannatavat isikut põllumajandusettevõtetes. Need muudatused mõjutavad enamikku maapiirkondi. Piirkondade, millest olulise osa moodustab maapiirkond, probleem on oskuste puudumise ja madalate sissetulekutega seotud tõrjutuse ohu vältimine. Äärepoolsemates piirkondades, kus tööhõive tase põllumajanduses on kõrgem, on ümberkorraldusprotsessi juhtimisel laiemas maamajanduses märkimisväärne osa.

Maapiirkonnad pakuvad aga häid võimalusi seoses oma kasvupotentsiaaliga uutes majandussektorites, maaelu hüvede ja turismiga, oma atraktiivsusega töö- ja elukohana ning oma rolliga loodusvarade ja kõrgelt hinnatud maastike varamuna. Euroopa põllumajandus pakub hulganisti kvaliteetseid tooteid. Nii Euroopa kui ka kogu maailma kasvava turunõudluse rahuldamiseks peavad põllumajandus- ja toiduainetööstus kasutama võimalusi, mida pakuvad uued lähenemisviisid, tehnoloogia ja innovatsioon. See nõuab uute oskuste, ettevõtluse ja suutlikkuse arendamist, et kohaneda uut liiki teenuste osutamisega.

Lühidalt öeldes peavad Euroopa maapiirkonnad, eriti äärepoolsemad ja rohkem põllumajandusega tegelevad piirkonnad kasutama oma võimalusi või arvestama ohuga, et nad võivad Lissaboni eesmärkide saavutamisel linnapiirkondadest veelgi rohkem maha jääda .

5. JÄRELDUSED: TÖÖHÕIVE ÜHTLUSTAMINE

Tööhõive osas peavad Euroopa maapiirkonnad toime tulema tõsiste raskustega. Samas on nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil olemas suur valik erinevaid vahendeid, mida saab kasutada maa- ja linnapiirkondade tööhõive ühtlustamiseks. Toetada tuleks mitut valdkonda hõlmavaid piirkonnapõhiseid partnerlusele tuginevaid lähenemisviise, kuhu on kaasatud ka muud majandussektorid peale põllumajanduse, põllumajandus- ja toiduainetööstuse ning taluturismi. Eelkõige tuleks tööhõive ja majanduskasvu tagamiseks täielikult rakendada maaelu arendamise meetmed.

Näiteid töökohtade loomise kohta Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi raames:¹²

- turism, käsitööndus ja maaelu hüvede pakkumine on mitmes piirkonnas kasvavad sektorid ning pakuvad võimalusi nii põllumajandusettevõtete töö mitmekesistamiseks mittepõllumajanduslike tegevustega kui ka mikroettevõtete arendamiseks laiemas maapiirkondade majanduses;
- kohalikud algatused lapsehoidmise struktuuride arendamiseks võivad lihtsustada juurdepääsu tööturule. See võib hõlmata lastehoidmise infrastruktuuri arendamist, võimaluse korral koos

¹¹ SERA, lk 84.

¹² Nõukogu 20. veebruari 2006. aasta otsuse 2006/144/EÜ ühenduse maaelu arengu strateegiasuuniste kohta (programmiperiood 2007–2013) (ELT L 55, 25.2.2006, lk 20) alusel kindlaksmääratud põhimeetmed.

algatustega, millega aidatakse kaasa maapiirkondades toimuva tegevuse ja kohalike teenustega seotud väikeettevõtete loomisele;

- terviklikud algatused, milles on ühendatud mitmekesistamine, ettevõtete loomine, kultuuripärandisse investeerimine ning kohaliku teeninduse infrastruktuur ja renoveerimine, võivad aidata kaasa nii majanduslike väljavaadete kui ka elukvaliteedi parandamisele;
- mikroettevõtete ja käsitööstuse arendamine, mis võib põhineda traditsioonilistel oskustel või luua uusi oskusi;
- noorte koolitamine kohaliku majanduse mitmekesistamiseks vajaminevate oskuste alal;
- info- ja arvutitehnoloogia rakendamise ja levitamise soodustamine; taastuvate energiaallikate loomise ja uuendusliku kasutamise arendamine;
- maaelu arendamise programmide raames toetatav väikesemahuline kohalik infrastruktuur võib mängida väga olulist osa, sidudes struktuurifondidest saadud investeeringud kohalike põllumajandus- ja toiduainesektori mitmekesistamise ning nende potentsiaali arendamise strateegiatega.

Neid tulevasi probleeme silmas pidades on maapiirkondades olemasoleva tööhõive ja kasvuvõimaluste rakendamise võtmelement terviklik lähenemisviis, milles ühenduse ja liikmesriikide poliitika on ühendatud keskendumisega inimkapitalile ja oskustele. Seepärast soovib komisjon järgmist:

- tuleks jätkata ja tugevdada turule orienteeritud ja otsetoetustega tulusid stabiliseerivat ühise põllumajanduspoliitika reformi protsessi;
- liikmesriigid peaksid kasutama olemasolevaid võimalusi, et soodustada ja toetada energeetiliste põllukultuuride viljelemist ning taastuenergia ettevõtete arendamist, mis saavad kaasa aidata tööhõive kindlustamisele maapiirkondades ning anda olulise panuse säästva arengu edendamisele;
- võttes arvesse erilisi raskusi, millega paljud maapiirkonnad peavad toime tulema, jääb uute liikmesriikide integreerimine ja nende põllumajanduse ümberkorraldamine esmatähtsaks ka järgmistel aastatel;
- kooskõlas maaelu arengu strateegiasuunistega peaksid liikmesriigid kasutama oma maaelu arendamise programme, et tegeleda selliste esmatähtsate valdkondadega nagu teadmiste edasiandmine, moderniseerimine, innovatsioon ja kvaliteet toiduahelas, investeeringud inimkapitali ning tööhõive võimaluste loomise üldprioriteet ja tingimused kasvuks;
- kuna maaelu arengul on tööhõive ühtlustamisel üksnes teatav osa, tuleks maapiirkondade majanduskasvu ja tööhõive edendamiseks kasutada kõiki ühenduse vahendeid. Liikmesriigid peaksid tagama struktuuri-, tööhõive- ja maaelu arengupoliitika maksimaalse koostoime;¹³

Näiteid Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Euroopa Sotsiaalfondist maapiirkondade mitmekesistamiseks antava toetuse kohta:¹⁴

- juurdepääsu tagamine majanduslike üldhuviteenuste miinimumile;
- terviklik lähenemine turismile;
- olemasolevate majandustegevuse protsesside ja toodete uuendamise toetamine;
- investeerimine maapiirkondade arengukeskustesse ja kohalikel varadel põhinevate

¹³ Samas, jagu 3.6.

¹⁴ Nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta otsuse 2006/702/EÜ ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta (ELT L 291, 21.10.2006, lk 11) lisa, jagu 2.2.

- kõnealustes inimarengu valdkondades võetavate meetmete rakendamine peaks olema täielikus kooskõlas Euroopa tööhõivestrateegia eesmärkidega, mis on kehtestatud majanduskasvu ja tööhõive ühtsetes suunistes. Kõik liikmesriigid peaksid edendama muutusteks ettevalmistumist põllumajandussektori ümberkorraldamisel ning arendama välja ennetava lähenemisviisi põllumajandusettevõtjate koolitusel ja ümberkoolitusel, eelkõige edasiantavate oskuste osas;
- maaelu arendamise võrgustiku 2008. aasta keskseks tööteemaks tuleks määrata töökohtade loomine maapiirkondades.

Komisjon tugedab statistiliste vahendite kasutamist, et hinnata maaelu arendamise ühise seire- ja hindamisraamistiku kontekstis maaelu arengupoliitika mõju tööhõivele hindamisel.

Lisa: EL 27 maapiirkondade põhinäitajad

Territoriaalsed näitajad

	EL 27	Valdavalt maapiirkonnad	Piirkonnad, millest olulise osa moodustab maapiirkond	Valdavalt linnapiirkonnad	Piirkonna määratlus	Aasta
Territoorium (%)	100,0	57,0	35,7	7,3	NUTS 3	2003
Elanikkond (%)	100,0	20,5	37,8	41,7	NUTS 3	2003
Kogulisandväärtus (%)	100,0	13,2	31,7	55,0	NUTS 3	2002
Tööhõive (%)	100,0	18,7	34,6	46,7	NUTS 3	2002
Kasutatav põllumajandusmaa ¹	100,0	43,2	46,8	10,0	FSS piirkond	2003

¹ välja arvatud ES, SL

Demograafilised näitajad

	EL 27	Valdavalt maapiirkonnad	Piirkonnad, millest olulise osa moodustab maapiirkond	Valdavalt linnapiirkonnad	Piirkonna määratlus	Aasta
Rahvastikutihedus (km ² kohta)	114,8	40,9	118,2	638,7	NUTS 3	2003
15–64-aastaste inimeste arv kogurahvastikus ¹ (%)	67,2	65,9	67,1	68,0	NUTS 3	2001
Rändesaldo ²	3,9	1,8	4,0	4,8	NUTS 2	2003

¹ välja arvatud BE, DK, LV, MT, SI

² välja arvatud EE, CY, LU, MT

Majandusnäitajad

	EL 27	Valdavalt maapiirkonnad	Piirkonnad, millest olulise osa moodustab maapiirkond	Valdavalt linnapiirkonnad	Piirkonna määratlus	Aasta
SKT inimese kohta (EL 25 = 100)	95,5	64,5	82,3	122,8	NUTS 3	2001
Primaarsektor %-na kogulisandväärtusest ¹	2,3	5,1	2,8	0,9	NUTS 2	2002
Teenindussektor %-na kogulisandväärtusest	71,1	62,4	67,9	74,5	NUTS 3	2002

¹ välja arvatud MT

Tööhõivenäitajad

	EL 27	Valdavalt maapiirkonnad	Piirkonnad, millest olulise osa moodustab maapiirkond	Valdavalt linnapiirkonnad	Piirkonna määratlus	Aasta
Tööhõive määr (%)	62,7	60,1	61,9	64,7	NUTS 2	2004
Tööpuuduse tase (% tööealisest elanikkonnast)	9,2	9,9	10,1	7,8	NUTS 2	2004
Pikaajalise tööpuuduse tase (% tööealisest elanikkonnast)	4,1	4,5	4,7	3,3	NUTS 2	2004
Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemine %-na kogu tööhõivest	15,3	19,3	15,2	13,8	NUTS 2	2004
Hariduses ja koolituses osalevad täiskasvanud %-na elanikkonnast ¹	8,5	8,2	7,8	10,1	NUTS 2	2004
Tööhõive primaarsektoris (%)	6,7	20,6	6,9	1,7	NUTS 2	2002
Tööhõive teenindussektoris ² (%)	66,8	57,1	65,0	74,7	NUTS 3	2002

¹ välja arvatud EL

² välja arvatud NL, RO

